

QUYỀN CÔNG DÂN TẠI CÁC DOANH NGHIỆP Ở CALIFORNIA

FAQ

California có luật cấm các doanh nghiệp phân biệt đối xử với bất kỳ ai vì đặc điểm được bảo vệ, chẳng hạn như tình trạng khuyết tật, bản dạng giới, quốc tịch, ngôn ngữ chính, chủng tộc, tôn giáo, giới tính và xu hướng tính dục. Luật này được gọi là Đạo luật Quyền Công dân Unruh hay gọi tắt là Đạo luật Unruh.

Cục Dân quyền California (CRD) thực thi Đạo luật Unruh. Bất kỳ ai tin rằng quyền của mình theo Đạo luật Unruh bị vi phạm đều có thể nộp đơn khiếu nại lên CRD. CRD sẽ điều tra, có thể cung cấp dịch vụ hòa giải để cố gắng giải quyết tranh chấp và có thể quyết định đưa vụ án ra xét xử tại tòa án. Ngoài ra, bất kỳ ai tin rằng quyền của mình theo Đạo luật Unruh bị vi phạm đều có thể đệ đơn kiện riêng lên tòa án.

CRD đã tạo ra tài liệu hướng dẫn này để trả lời những câu hỏi thường gặp về Đạo luật Unruh. Hướng dẫn này chỉ nhằm mục đích cung cấp thông tin và không tạo ra bất kỳ quyền hoặc nghĩa vụ nào tách biệt với những quyền hoặc nghĩa vụ được quy định bởi Đạo luật Unruh và các luật khác.

TỔNG QUAN

1 | Đạo luật Unruh yêu cầu những gì?

Đạo luật Unruh yêu cầu các doanh nghiệp ở California phải cung cấp cho các cá nhân “những điều chỉnh đầy đủ và bình đẳng, lợi thế, cơ sở vật chất, đặc quyền hoặc dịch vụ”¹ mà không phân biệt đối xử dựa trên bất kỳ đặc điểm được bảo vệ nào sau đây:

- Giới tính (bao gồm giới tính xã hội, bản dạng giới, biểu hiện giới, tình trạng mang thai, sinh con hoặc các tình trạng bệnh lý liên quan đến mang thai hoặc sinh con)
- Chủng tộc
- Màu da
- Tôn giáo
- Nguồn gốc tổ tiên
- Nguồn gốc quốc gia
- Tình trạng khuyết tật
- Bệnh tình
- Thông tin di truyền
- Tình trạng hôn nhân
- Xu hướng tính dục
- Tư cách công dân
- Ngôn ngữ chính
- Tình trạng nhập cư

Điều này có nghĩa là các doanh nghiệp không được dựa vào đặc điểm được bảo vệ của một ai đó để đối xử tệ với người đó, chẳng hạn như cung cấp dịch vụ kém hơn hoặc tính giá cao hơn. Phân biệt đối xử là vi phạm pháp luật khi dựa trên đặc điểm được bảo vệ thực tế của một người, đặc điểm được bảo vệ người khác nhận thức về họ hoặc mối quan hệ của họ với một người có đặc điểm được bảo vệ.

Tòa án cũng áp dụng Đạo luật Unruh trong các vụ kiện nhằm cấm phân biệt đối xử dựa trên

1 Bộ luật Dân sự § 51(b).

các đặc điểm khác. Ví dụ: tòa án California đã quyết định rằng Đạo luật Unruh cấm nhà cho thuê có chính sách từ chối cho thuê đối với các gia đình có trẻ em và rằng một trung tâm mua sắm không thể tùy tiện loại trừ một người.²

2 | Đạo luật Unruh áp dụng với những loại hình doanh nghiệp nào?

Đạo luật Unruh áp dụng với “tất cả các cơ sở kinh doanh thuộc mọi loại hình.”³ Tòa án Tối cao California đã giải thích rằng cơ quan lập pháp, khi thông qua Đạo luật Unruh, “có ý định rằng cụm từ ‘cơ sở kinh doanh’ được hiểu theo nghĩa rộng nhất có thể.”⁴

Ví dụ về cơ sở kinh doanh nằm thuộc phạm vi điều chỉnh của Đạo luật Unruh gồm:

- Cửa hàng
- Nhà hàng
- Quán bar và hộp đêm
- Tiệm cắt tóc và thẩm mỹ viện
- Khách sạn và nhà nghỉ
- Nhà hát
- Bệnh viện và phòng khám bác sĩ
- Nhà cung cấp bảo hiểm
- Chủ nhà và công ty quản lý bất động sản
- Cơ quan công cộng
- Trường tư thục⁵
- Trung tâm hội nghị
- Kho vận tải và dịch vụ vận tải tư nhân
- Vườn thú
- Nhà tang lễ
- Sân vận động thể thao
- Câu lạc bộ thể dục
- Ngân hàng, người cho vay và cơ quan tài chính
- Các tổ chức phi lợi nhuận có mục đích kinh doanh hoặc mở cửa cho công chúng, chẳng hạn như câu lạc bộ tư nhân phi lợi nhuận⁶

Các loại hình doanh nghiệp khác cũng thuộc phạm vi điều chỉnh: nếu một doanh nghiệp “thường mở cửa cho công chúng”, thì cơ sở kinh doanh đó thuộc phạm vi điều chỉnh của Đạo luật Unruh.⁷

3 | Cung cấp “sự điều chỉnh, lợi thế, tiện nghi, đặc quyền hoặc dịch vụ đầy đủ và bình đẳng” có nghĩa là gì?

“Tiếp cận đầy đủ và bình đẳng” có nghĩa là doanh nghiệp phải đảm bảo mọi người đều có cơ hội bình đẳng để sử dụng và tiếp cận các dịch vụ và tiện ích của mình. Ví dụ: một doanh

2 *Marina Point, Ltd. v. Wolfson* (1982) 30 Cal.3d 721, 743-744; *In re Cox* (1970) 3 Cal.3d 205, 218.

3 Bộ luật Dân sự § 51(b).

4 *Isbister v. Boys' Club of Santa Cruz, Inc.* (1985) 40 Cal.3d 72, 78, như đã sửa đổi khi từ chối xét xử lại (ngày 19 tháng 12 năm 1985) (một số dấu ngoặc kép bên trong bị bỏ qua).

5 Ngược lại, Tòa án Tối cao California kết luận rằng các khu học chánh công lập không phải là cơ sở kinh doanh theo mục đích của Đạo luật Unruh. *Brennon B. v. Superior Ct.* (2022) 13 Cal.5th 662, 684.

6 *O'Connor v. Village Green Owners Assn.* (1983) 33 Cal.3d 790, 796 (các tổ chức phi lợi nhuận có thể là doanh nghiệp theo Đạo luật Unruh); *Warfield v. Peninsula Golf & Country Club* (1995); 10 Cal.4th 594 (một câu lạc bộ tư nhân phi lợi nhuận là cơ sở kinh doanh theo Đạo luật Unruh vì câu lạc bộ này tiến hành các giao dịch kinh doanh thông thường với những người không phải là thành viên).

7 *Smith v. BP Lubricants USA Inc.* (2021) 64 Cal.App.5th 138, 149 (quoting *In re Cox* (1970) 3 Cal.3d 205, 216); xem thêm *Isbister v. Boys' Club of Santa Cruz, Inc.* (1985) 40 Cal.3d 72, 81 (lưu ý Đạo luật Unruh áp dụng với tổ chức “hoạt động theo kiểu ‘công khai’ truyền thống”)

■ QUYỀN CÔNG DÂN TẠI CÁC DOANH NGHIỆP Ở CALIFORNIA

nghiệp, gồm cả chủ sở hữu và nhân viên, không được phân biệt đối xử với một người khi cung cấp sản phẩm hoặc dịch vụ, chẳng hạn như:

- Nhà hàng không được từ chối phục vụ một gia đình chỉ vì cha mẹ họ là cặp đôi đồng giới.
- Cửa hàng không được phép cấm người khiếm thị mang theo vật nuôi hỗ trợ vào cửa hàng.
- Bác sĩ không được từ chối điều trị cho bệnh nhân vì họ là người chuyển giới.
- Người giặt khô không được tính phí giặt áo cánh của phụ nữ cao hơn áo sơ mi của nam giới khi hai sản phẩm có chi tiết tương tự nhau.

Ngoài ra, Đạo luật Unruh yêu cầu các doanh nghiệp phải tuân thủ Đạo luật Người Mỹ Khuyết tật (ADA).⁸ Ví dụ về việc đảm bảo quyền tiếp cận bình đẳng cho người khuyết tật là bố trí hộp đựng xà phòng và khăn giấy trong phòng tắm để người ngồi xe lăn có thể với tới.⁹

4 | Đạo luật Unruh có bảo vệ một người khỏi bị chủ doanh nghiệp hoặc nhân viên quấy rối không?

Có thể. Mặc dù tòa án chưa đưa ra phán quyết về chủ đề này, nhưng ít nhất một tòa án đã phán quyết rằng hành vi quấy rối bằng lời nói dựa trên đặc điểm được bảo vệ có thể vi phạm Đạo luật Unruh nếu doanh nghiệp đối xử không bình đẳng với khách hàng.¹⁰ Ví dụ: chủ tiệm sử dụng lời lẽ phân biệt chủng tộc với khách hàng da đen hay người Mỹ gốc Phi có thể vi phạm Đạo luật Unruh nếu chỉ có khách hàng da đen hay người Mỹ gốc Phi bị đối xử kiểu như vậy.

Ngoài ra, một luật khác – cũng được CRD thực thi – cấm quấy rối tình dục trong các mối quan hệ kinh doanh, dịch vụ hoặc chuyên môn.¹¹ Điều này bao gồm nhưng không giới hạn ở các dịch vụ được cung cấp bởi:

• Bác sĩ, chuyên gia tâm lý trị liệu hoặc nha sĩ	• Nhà cung cấp dịch vụ thu nợ
• Luật sư	• Nhà thầu xây dựng
• Người có bằng thạc sĩ về công tác xã hội	• Người thi hành di chúc, người ủy thác hoặc người quản lý
• Đại lý hoặc người thẩm định giá bất động sản	• Chủ nhà hoặc người quản lý bất động sản
• Nhà đầu tư, kế toán hoặc nhân viên ngân hàng	• Giáo viên
• Nhân viên cho vay lập kế hoạch tài chính hoặc nhân viên cho vay ký quỹ	• Viên chức được bầu hoặc người vận động hành lang
	• Đạo diễn hoặc nhà sản xuất ¹²

8 Bộ luật Dân sự § 51(f).

9 *Hubbard v. Twin Oaks Health and Rehabilitation Center* (2004) 408 F.Supp.2d 923, 932.

10 *Smith v. BP Lubricants USA Inc.* (2021) 64 Cal.App.5th 138, 151.

11 Bộ luật Dân sự § 51.9; *Rohm v. Homer* (2005) 367 F.Supp.2d 1278, 1287.

12 Bộ luật Dân sự § 51.9(a)(1)(A-I).

5 | Đạo luật Unruh có áp dụng với nhà ở không??

Có. Đạo luật Unruh áp dụng với tất cả các cơ sở kinh doanh tại California, bao gồm cả hầu hết các nhà cung cấp nhà ở. Điều này có nghĩa là chủ sở hữu bất động sản, người quản lý bất động sản và doanh nghiệp nhà cung cấp nhà ở khác không được phân biệt đối xử trong hoạt động cho thuê hoặc bán nhà dựa trên bất kỳ đặc điểm được bảo vệ nào được liệt kê ở trên.

Đạo luật Unruh nói chung cấm phân biệt đối xử về tuổi tác trong hoạt động cho thuê hoặc bán nhà, nhưng có một số trường hợp ngoại lệ cụ thể, bao gồm cả người cao tuổi và thanh thiếu niên trong độ tuổi chuyển tiếp. Để biết thêm thông tin về những ngoại lệ này, vui lòng xem lại các phần của Bộ luật Dân sự được trích dẫn bên dưới.¹³

6 | Đạo luật Unruh có yêu cầu các doanh nghiệp phải duy trì các trang web mà người khuyết tật có thể truy cập được không?

Còn tùy vào tình huống. Tòa án đã giải thích các điều khoản về khả năng tiếp cận của Đạo luật Unruh áp dụng với các trang web liên kết với doanh nghiệp có địa điểm thực tế.¹⁴ Ví dụ: một nhà hàng có trang web có nghĩa vụ duy trì trang web tương thích với phần mềm đọc màn hình để khách hàng khiếm thị có thể truy cập.¹⁵ Trong khi tòa án đã phán quyết rằng doanh nghiệp chỉ hoạt động trực tuyến không phải là cơ sở dịch vụ công cộng theo Đạo luật Unruh và không có cùng nghĩa vụ phải thiết kế trang web của họ để người khuyết tật có thể truy cập được,¹⁶ CRD khuyến khích các doanh nghiệp chỉ kinh doanh trực tuyến đảm bảo rằng người khuyết tật có thể truy cập trang web của họ để mọi người đều có thể sử dụng dịch vụ của doanh nghiệp.

HẠN CHẾ VIỆC TIẾP CẬN CƠ SỞ KINH DOANH HOẶC SỰ KIẾN

7 | Các doanh nghiệp có thể đặt ra các chính sách hợp lý để hạn chế những người có thể tiếp cận hoặc nhận dịch vụ tại cơ sở của mình không?

Có. Một doanh nghiệp có thể đặt ra các chính sách hợp lý “có liên quan hợp lý đến các dịch vụ được thực hiện và các tiện nghi được cung cấp”.¹⁷ Ví dụ về các chính sách hợp lý không vi phạm Đạo luật Unruh bao gồm:

- Nhà tang lễ có thể từ chối không cho những vị khách không mời tham dự đám tang riêng tư.¹⁸
- Công ty cho thuê xe có thể từ chối cho thuê xe hoặc yêu cầu thanh toán thêm phụ phí đối với những người dưới 25 tuổi.¹⁹
- Một ngân hàng có thể yêu cầu công dân Hoa Kỳ cung cấp số an sinh xã hội để mở tài

¹³ Xem Bộ luật Dân sự §§ 51.2, 51.3, 51.3.5; *Colony Cove Associates v. Brown* (1990) 220 Cal.App.3d 195, 200.

¹⁴ *Thurston v. Midvale Corp.* (2019) 39 Cal.App.5th 634, 644.

¹⁵ *Thurston v. Midvale Corp.* (2019) 39 Cal.App.5th 634, 644.

¹⁶ *Martinez v. Cot'n Wash* (2022) 81 Cal.App.5th 1026; *Martin v. Thi E-Com., LLC* (2023) 95 Cal.App.5th 521.

¹⁷ *In re Cox* (1970) 3 Cal.3d 205, 217.

¹⁸ *Ross v. Forest Lawn Memorial Park* (1984) 153 Cal.App.3d 988, 993.

¹⁹ *Lazar v. Hertz Corp.* (1999) 69 Cal.App.4th 1494, 1502-1505, 1510.

khoản thẻ tín dụng, trong khi có thể cho phép công dân nước ngoài cung cấp một dạng giấy tờ định danh khác.²⁰

- Một quán bar thể thao có thể từ chối bất kỳ ai mặc đồ “màu sắc” hoặc đeo phù hiệu thành viên câu lạc bộ mô tô để giảm nguy cơ xảy ra ẩu đả giữa các băng nhóm mô tô đối thủ.²¹

8 | Doanh nghiệp có thể loại trừ một số khách hàng cụ thể không?

Còn tùy vào tình huống. Một doanh nghiệp có thể loại trừ một số người cụ thể miễn là có lý do kinh doanh hợp pháp, không phân biệt đối xử để làm như vậy. Ví dụ: tòa án đã ra phán quyết rằng việc một doanh nghiệp cấm một khách hàng không bị coi là vi phạm Đạo luật Unruh nếu vị khách này đã từng đối séc không đủ điều kiện thanh toán và vẫn còn nợ tiền doanh nghiệp.²² Một doanh nghiệp cũng có thể cấm những người làm hỏng tài sản, làm bị thương người khác hoặc gây gián đoạn hoạt động kinh doanh.²³ Ngược lại, một doanh nghiệp thường không được loại trừ khách hàng dựa trên chủng tộc, quốc tịch hoặc các đặc điểm được bảo vệ khác.

9 | Một doanh nghiệp có thể tổ chức một sự kiện mở cửa cho công chúng, nhưng chỉ cho phép một nhóm người cụ thể tham gia không?

Có thể, nhưng CRD khuyên tất cả các sự kiện do các doanh nghiệp tổ chức nên dành cho tất cả mọi người để tránh vi phạm Đạo luật Unruh. Hầu hết các loại sự kiện công cộng loại trừ một người dựa trên đặc điểm được bảo vệ đều vi phạm Đạo luật Unruh. Tuy nhiên, tòa án phán quyết rằng đôi khi có thể cho phép loại trừ toàn bộ một nhóm cá nhân khi việc làm đó thúc đẩy lợi ích cấp thiết của xã hội. Điều này phụ thuộc rất nhiều vào thực tế và hiện tại chưa có phán quyết đã công bố nào của tòa án về thời điểm việc loại trừ này được phép. Nếu một doanh nghiệp có ý định tổ chức một sự kiện công cộng chỉ dành cho một hoặc nhiều nhóm cụ thể, CRD khuyên doanh nghiệp trước tiên nên tham khảo ý kiến luật sư để đảm bảo sự kiện đó không vi phạm Đạo luật Unruh.

10 | Doanh nghiệp có thể tổ chức các sự kiện tập trung vào một nhóm cụ thể nhưng vẫn mở cửa cho tất cả mọi người không?

Có. Doanh nghiệp có thể tập trung sự kiện vào các nhóm cụ thể và khuyến khích những nhóm đó tham dự. Ví dụ: một cửa hàng rượu có thể tổ chức một sự kiện mở cửa cho tất cả mọi người nhưng nhấn mạnh đến những nhà sản xuất rượu da màu chưa được đại diện đầy đủ trong ngành. Một công ty cũng có thể tổ chức một sự kiện mở cửa cho tất cả mọi người nhưng tập trung vào việc giáo dục phụ nữ về cách đàm phán để có mức lương cao hơn.

20 *Howe v. Bank of America N.A.* (2009) 179 Cal.App.4th 1443, 1453, đã sửa đổi (ngày 8 tháng 12 năm 2009).

21 *Hessians Motorcycle Club v. J.C. Flanagans* (2001) 86 Cal.App.4th 833, 839.

22 *Wynn v. Monterey Club* (1980) 111 Cal.App.3d 789, 797-798.

23 *O'Connor v. Village Green Homeowners Assn.* (1983) 33 Cal.3d 790, 794 (trích dẫn *Marina Point, Ltd. v. Wolfson* (1982) 30 Cal.3d 721, 737 (trích dẫn *In re Cox* (1970) 3 Cal.3d 205, 217)).

11 | Doanh nghiệp nên cân nhắc điều gì khi lên kế hoạch tổ chức một sự kiện dành riêng cho một nhóm cụ thể, chẳng hạn như sự kiện trao quyền cho phụ nữ, sự kiện giao lưu của các doanh nhân da đen hoặc không gian an toàn cho thanh thiếu niên LGBTQ?

Khi tạo hoạt động quảng cáo hoặc bán vé cho sự kiện, CRD khuyến các doanh nghiệp nên nêu rõ rằng mặc dù sự kiện sẽ tập trung vào một nhóm cụ thể, nhưng tất cả mọi người đều có thể tham dự. Doanh nghiệp phải đảm bảo nhân viên hiểu rằng không được từ chối những người có vẻ không nằm trong đối tượng mục tiêu của sự kiện.

Ngoài ra, như đã giải thích ở trên, doanh nghiệp có thể có các chính sách hợp lý, không phân biệt đối xử nhằm hạn chế những người có thể tiếp cận hoặc nhận dịch vụ. Do đó, nếu ai đó phá hoại sự kiện – ví dụ: bằng cách hét vào mặt những người tham gia sự kiện khác và không chịu dừng lại – thì bạn tổ chức sự kiện có thể đuổi người đó ra khỏi sự kiện, từ chối hợp tác kinh doanh với họ hoặc từ chối cung cấp dịch vụ vì hành vi của họ.

GIẢM GIÁ VÀ KHUYẾN MẠI

12 | Doanh nghiệp có thể cung cấp các chương trình giảm giá hoặc tặng quà khuyến mại hướng đến một số nhóm khách hàng cụ thể không?

Một số hình thức giảm giá và khuyến mại là hợp pháp, một số thì không. Tòa án ra phán quyết rằng câu hỏi quan trọng cần đặt ra là: Liệu việc giảm giá có thúc đẩy được lợi ích xã hội cấp thiết hay không?

Tòa án thường không chấp thuận các chương trình giảm giá hoặc tặng quà gây gánh nặng lớn hơn cho nhóm người có đặc điểm được bảo vệ được liệt kê trong Đạo luật Unruh vì không có lợi ích xã hội cấp thiết nào trong hành vi phân biệt đối xử như vậy. Ví dụ: một tòa án đã phán quyết rằng việc giảm giá đồ uống dựa trên giới tính dành cho phụ nữ (“đêm dành cho phụ nữ”) vi phạm Đạo luật Unruh vì mục tiêu thu hút nhiều phụ nữ hơn đến một cơ sở không mang lại đủ lợi ích xã hội.²⁴

Nhưng đối với một số đặc điểm không được liệt kê cụ thể trong Đạo luật Unruh, chẳng hạn như tuổi tác, tòa án đã phán quyết rằng có lợi ích xã hội cấp thiết. Ví dụ: tòa án đã phán quyết rằng việc định giá theo độ tuổi có thể hợp pháp khi giảm giá dành cho người cao tuổi, thanh niên hoặc trẻ em vì những mức giảm giá như vậy khuyến khích các gia đình tham dự.²⁵

Nếu một doanh nghiệp có ý định chỉ giảm giá hoặc khuyến mại cho một hoặc nhiều nhóm cụ thể, CRD khuyến doanh nghiệp đó nên tham khảo ý kiến luật sư để đảm bảo chương trình của họ tuân thủ Đạo luật Unruh.

ĐIỀU CHỈNH CHO NGƯỜI KHUYẾT TẬT, TIẾP CẬN NGÔN NGỮ VÀ PHÒNG VỆ SINH

²⁴ *Angelucci v. Century Summer Club* (2007) 41 Cal.4th 160.

²⁵ *Koire v. Metro Car Wash* (1985) 40 Cal.3d 24, 37; *Starkman v. Mann Theatres Corp.* (1991) 227 Cal.App.3d 1491, 1499 (lưu ý rằng nếu không có vé giảm giá, các gia đình sẽ ít có khả năng tham gia vào các hoạt động giải trí của người Mỹ).

13 | Các doanh nghiệp có phải cung cấp mức độ điều chỉnh hợp lý cho người khuyết tật không?

Có. Một doanh nghiệp phải có sự điều chỉnh hợp lý cho tình trạng khuyết tật của một người để người đó có thể tiếp cận và được doanh nghiệp phục vụ. Mặc dù các doanh nghiệp thường có thể dễ dàng cung cấp nhiều loại hình điều chỉnh, nhưng doanh nghiệp không nhất thiết phải điều chỉnh khi việc đó sẽ làm thay đổi cơ bản hoạt động kinh doanh hoặc tạo ra gánh nặng không đáng có cho doanh nghiệp. Việc một doanh nghiệp có phải điều chỉnh cho người khuyết tật hay không sẽ được xác định theo từng trường hợp cụ thể và thường tuân theo cuộc thảo luận có sự hợp tác giữa doanh nghiệp và khách hàng.

Ví dụ:

- Một nhà hàng có chính sách không cho phép mang theo vật nuôi phải cho phép khách hàng khuyết tật cần có vật nuôi hỗ trợ được huấn luyện vào nhà hàng cùng với vật nuôi hỗ trợ được huấn luyện của họ.²⁶
- Một công ty khảo thí tư nhân phải điều chỉnh cho thí sinh bị khiếm thị hợp pháp bằng cách cho phép thí sinh sử dụng các công nghệ hỗ trợ đảm bảo tốt nhất tình trạng khuyết tật của họ không ảnh hưởng đến kết quả thi.²⁷
- Công viên giải trí không bắt buộc phải điều chỉnh theo yêu cầu của khách khuyết tật về việc sử dụng xe cơ giới hai bánh (như Segway) để di chuyển khi việc sử dụng loại xe này không có người giám sát và hạn chế có thể gây nguy hiểm cho những khách khác.²⁸
- Một nhà hàng và quán bar không bắt buộc phải cung cấp cho khách hàng khuyết tật các thiết bị hỗ trợ để nghe nhạc nền khi âm nhạc không phải là một phần có ý nghĩa của thực phẩm và dịch vụ do doanh nghiệp cung cấp.²⁹

14 | Đạo luật Unruh có yêu cầu các doanh nghiệp phải cung cấp dịch vụ bằng các ngôn ngữ khác ngoài tiếng Anh không?

CRD khuyến khích các doanh nghiệp cung cấp dịch vụ và tài liệu bằng nhiều ngôn ngữ khác nhau để tất cả người dân California, kể cả những người nói ngôn ngữ khác ngoài tiếng Anh, đều có thể tiếp cận và cảm thấy được chào đón tại doanh nghiệp. Tuy nhiên, Đạo luật Unruh không yêu cầu một doanh nghiệp phải cung cấp dịch vụ hoặc tài liệu bằng ngôn ngữ khác ngoài tiếng Anh, ngoài những ngôn ngữ được yêu cầu bởi luật liên bang, tiểu bang hoặc địa phương khác, bao gồm Bộ luật Dân sự California mục 1632.³⁰

26 *Miller v. Fortune Commercial Corp.* (2017) 15 Cal.App.5th 214, 224 (phán quyết rằng Đạo luật Unruh cấm phân biệt đối xử tùy tiện tại nơi công cộng đối với chó hỗ trợ được huấn luyện, nhưng không phải đối với vật nuôi hỗ trợ đang được huấn luyện); xem Bộ Tư pháp Hoa Kỳ, Cục Dân quyền, Ban Quyền của Người khuyết tật, Câu hỏi thường gặp về vật nuôi hỗ trợ và ADA, www.ada.gov/regs2010/service_animal_qa.pdf at 2.

27 *See Enyart v. National Conference of Bar Examiners, Inc.* (N.D.Cal. 2011) 823 F.Supp.2d 995.

28 *Baughman v. Walt Disney World Co.* (2013) 217 Cal.App.4th 1438, 1442-1443.

29 *Martinez v. California Pizza Kitchen, Inc.* (2018) 30 Cal.App.5th Supp. 14, 21-22

30 Bộ luật Dân sự § 51(h).

15 | Các doanh nghiệp có nghĩa vụ gì đối với các tiện ích phân chia theo giới tính, chẳng hạn như nhà vệ sinh, phòng tắm và phòng thay đồ?

Luật cấm các doanh nghiệp phân biệt đối xử với khách hàng dựa trên bản dạng giới và biểu hiện giới. Mặc dù tòa án chưa đưa ra phán quyết rõ ràng về cách biện pháp bảo vệ này liên quan đến việc sử dụng các tiện ích phân biệt giới tính, quan điểm của CRD là doanh nghiệp nên cho phép mọi người sử dụng phòng vệ sinh, phòng thay đồ và ký túc xá phù hợp với bản dạng giới của họ, bất kể giới tính khi sinh của họ là gì.

16 | Một doanh nghiệp có thể yêu cầu khách hàng chuyển giới sử dụng nhà vệ sinh trung tính không?

No. Where possible, a business should provide an easily accessible single-user restroom for Không. Nếu có thể, doanh nghiệp nên cung cấp phòng vệ sinh dành cho một người dùng, dễ tiếp cận để bất kỳ người nào muốn có sự riêng tư hơn có thể sử dụng, bất kể lý do cơ bản là gì. Tất cả những phòng vệ sinh dành cho một người dùng trong cơ sở kinh doanh, nơi công cộng hoặc cơ quan chính quyền địa phương hoặc tiểu bang phải được dán nhãn là phòng vệ sinh dành cho mọi giới tính, trừ phi được miễn theo các điều khoản khác của luật tiểu bang.³¹ Tuy nhiên, việc sử dụng nhà vệ sinh dành cho một người dùng, dành cho mọi giới tính, luôn là vấn đề tùy thuộc vào sự lựa chọn của mỗi người.

QUY TRÌNH KHIẾU NẠI

17 | Tôi có thể làm gì nếu nghĩ rằng một doanh nghiệp đã vi phạm quyền của tôi theo Đạo luật Unruh?

Nếu cho rằng mình đã bị phân biệt đối xử hoặc có một hành vi khác vi phạm Đạo luật Unruh, quý vị có thể nộp đơn khiếu nại lên Cục Dân quyền (CRD). CRD có thể điều tra, cung cấp dịch vụ hòa giải để cố gắng giải quyết tranh chấp và đưa vụ việc ra tòa nếu tranh chấp không thể giải quyết được. Khiếu nại liên quan đến hành vi bị cáo buộc vi phạm Đạo luật Unruh phải được nộp lên CRD trong vòng một năm kể từ ngày xảy ra hành vi phân biệt đối xử bị cáo buộc.³²

Ngoài ra, bất kỳ ai tin rằng quyền của mình theo Đạo luật Unruh bị vi phạm đều có thể đệ đơn kiện riêng lên tòa án. Tòa án đã đưa ra những kết luận khác nhau về việc liệu các vụ kiện có phải được đệ trình trong vòng hai hoặc ba năm kể từ ngày bị cáo buộc vi phạm Đạo luật Unruh hay không, tùy thuộc vào bản chất của khiếu nại.³³ Đối với các khiếu nại phổ biến hơn theo Đạo luật Unruh, tòa án thường áp dụng thời hiệu khiếu nại là hai năm. Nếu quý vị không chắc chắn về quy định giới hạn thời gian nào được áp dụng, CRD khuyên quý vị nên trao đổi với luật sư. Khi ai đó nộp đơn khiếu nại lên CRD để được điều tra, thời hạn nộp đơn kiện riêng của họ sẽ bị tạm dừng khi đơn khiếu nại đang chờ xử lý tại CRD.³⁴

31 Bộ luật An toàn và Sức khỏe § 118600(a). Có một ngoại lệ đối với các công trường xây dựng, nơi có những yêu cầu riêng. Bộ luật An toàn và Sức khỏe § 118600(e); Bộ luật Lao động § 6722(a).

32 Bộ luật Chính phủ § 12960(e)(1).

33 *Semler v. Gen. Elec. Cap. Corp.* (2011) 196 Cal.App.4th 1380, 1386; *Gatto v. Cnty. of Sonoma* (2002) 98 Cal.App.4th 744, 760, 120.

34 Bộ luật Chính phủ § 12960(f).

■ QUYỀN CÔNG DÂN TẠI CÁC DOANH NGHIỆP Ở CALIFORNIA

18 | Có người đã nộp đơn khiếu nại doanh nghiệp của tôi lên CRD. Điều gì sẽ xảy ra?

Khi có người nộp đơn khiếu nại lên CRD, CRD sẽ điều tra các cáo buộc thuộc thẩm quyền của CRD, nếu phù hợp. Trong quá trình điều tra, CRD có thể đề nghị hòa giải vấn đề để giúp các bên đạt được thỏa thuận. Để biết thêm thông tin về quy trình khiếu nại, vui lòng tham khảo trang web quy trình khiếu nại của CRD (<https://calcivilrights.ca.gov/complaintprocess/>).

19 | Tôi nhận được thư từ một luật sư tư nhân hoặc thành viên công chúng cáo buộc doanh nghiệp của tôi đã vi phạm Đạo luật Unruh. Tôi nên làm gì?

Nếu quý vị nhận được thư từ luật sư tư nhân hoặc thành viên công chúng cáo buộc doanh nghiệp của quý vị vi phạm pháp luật, quý vị nên trao đổi với luật sư về tình hình của mình. CRD không thể tư vấn pháp lý cho quý vị hoặc doanh nghiệp. Tuy nhiên, quý vị có thể truy cập các tờ thông tin, áp phích và các tài nguyên khác có sẵn miễn phí trên trang web của CRD (<https://calcivilrights.ca.gov/resources/>).

20 | Những biện pháp khắc phục nào có thể áp dụng với người có quyền theo Đạo luật Unruh bị một doanh nghiệp vi phạm?

Các biện pháp khắc phục có sẵn cho hành vi vi phạm Đạo luật Unruh, theo quyết định của tòa án hoặc thẩm phán, bao gồm:

- Thiệt hại thực tế
- Tối đa gấp ba lần số tiền thiệt hại thực tế, nhưng không ít hơn \$4000 cho mỗi lần vi phạm
- Phí luật sư và chi phí³⁵

³⁵ Bộ luật Dân sự § 52(a).

Để nộp đơn khiếu nại lên CRD, hãy truy cập [trang web quy trình khiếu nại của CRD](#) hoặc văn phòng CRD, hoặc gọi đến một trong những số sau:

CÁCH NỘP ĐƠN KHIẾU NẠI

Cục Dân quyền

calcivilrights.ca.gov/complaintprocess

Số miễn cước: 800.884.1684

TTY: 800.700.2320

Nếu quý vị bị khuyết tật và cần có sự điều chỉnh hợp lý để tham gia vào quy trình khiếu nại của CRD, CRD có thể hỗ trợ quý vị. Hãy liên hệ với chúng tôi thông qua bất kỳ phương thức nào ở trên hoặc thông qua Dịch vụ chuyển tiếp California (711) dành cho những người khiếm thính, nặng tai hoặc có khuyết tật về lời nói.